

Gör det själv
och spara cirka **17 500 kr**

Släpp in mera DAGSLJUS

Takfönster släpper in massvis av dagsljus till bostaden. Men vad gör du när vinden är i vägen? Då tar du håll i bjälklaget och skapar ett ljusschakt som släpper in solen till dig.

Takfönster är kanske inte det första du tänker på när villan har en outnyttjad vind. Men det är långt ifrån en omöjlighet, snarare tvärtom.

Genom att ta håll i vindsbjälklaget och skapa ett ljusschakt från yttertaket till bostaden släpper du in massvis av dagsljus.

Ett ljusschakt ger dig emellertid mer än solsken. Det medverkar till att rummet verkar större. Det får rummet att ändra karaktär och förvandlar en tråkig

60-talsvilla till en modern och spännande bostad.

Kontakta en arkitekt eller byggnadsingenjör för att få hjälp med en bedömning av vad ett ljusschakt kan göra för din bostad. Och be sedan om yrkesmässigt stöd och ritningar som gör det möjligt att ta upp håll i vindsbjälklaget.

Här skapar vi ett ljusschakt upp till två takfönster, som vi redan har monterat. På www.gds.se kan du se hur man monterar takfönster.



Gör Det Själv



SVÅRIGHETSGRAD:

Du bör vara erfaren gör-det-självare för att sätta igång med ett projekt som detta.

TIDSÅTGÅNG:

När takfönstren är på plats tar det 4–5 arbetsdagar innan ljusschaktet släpper in solen i din bostad.

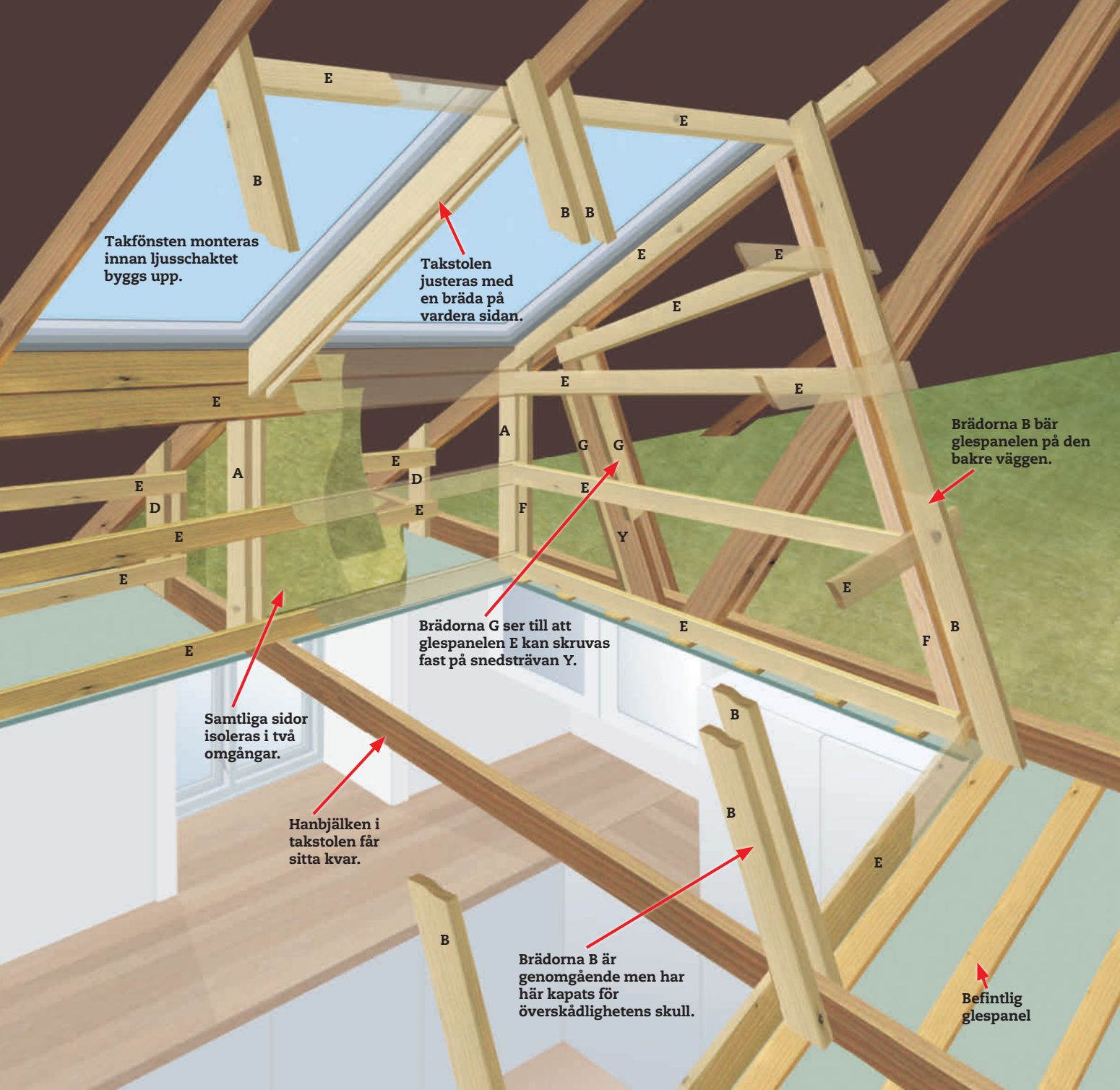
PRISBILD:

Fönster kostar c:a 10 000 kr.
Övrigt material c:a 3 000 kr.

Ett ljusschakt låter dig se himlen samtidigt som det kommer in massvis av dagsljus i bostaden. Rummet ändrar karaktär och villans värde ökar.

[före]

Huset håller på att renoveras och det syns rätt tydligt att det inte kommer in så mycket dagsljus.



Ljusschaktet har byggts upp av brädor A och B, som har monterats på takstolar och hanbjälkar. På reglarna monteras vågrät glespanel E som sedan kläs med gipsskivor. Schaktet isoleras med 290 mm mineralull hela vägen runt.

DETTA HAR ANVÄNTS

Material:

25 x 100 mm ohyvlat virke: Brädorna (A, B, D och G) samt avståndsbitar

22 x 95 mm råplanhyvlade brädor (1 sida och 2 kanter):

Glespanel (E)

45 x 45 mm reglar

(eller liknande dimension):

Stolparna (F) samt diverse förstärkningar

Dessutom:

- Ångspärrsfolie, 0,2 mm
- Ångspärrstejp
- Gipsskruvar (till ett lager gips på trä)
- 145 mm mineralull i skivor
- Akrylfogmassa
- Hörnprofiler för spackling
- Spackelmassa
- Stålvinklar

Specialverktyg:

Stor vinkel • Gipshyvel • Multimaskin • Plåtsax • Rullande ställning

Hål i bjälklaget

Innan du startar sticksågen måste du bestämma hur stor öppning du ska ta upp i innertaket och var du ska göra det. Om det är möjligt är det en fördel att skapa flera lutande sidor i ljusschaktet mellan yttertaket och vindsbjälklaget. Dels ger det ett större schakt, dels reflekterar den lutande sidan ljuset ner till bostaden. Här har vi tre lodräta sidor och en sluttande sida.

Börja med att ta upp ett hål som är mindre än vad det slutligen ska bli. Då bevarar du lite av ångspärren och du kan finsåga efteråt. Som du kan se öppnar vi taket mellan tre takstolar för att släppa in ljuset från de två takfönstren.



1 Ta bort all isolering mellan takstolarna där du sedan ska ta upp hål. Tänk på att använda mask, handskar och skyddskläder.



2 Markera på bjälklaget lodrätt under takfönstren. Använd ett kort vattenpass som du förlänger med en list eller bräda. Placera listen i noten i hörnet.



3 Från toppen av fönstret ska du dra ett tänkt streck vinkelrätt ner från fönstret. Till detta behövs en stor vinkel.

TIPS: Har du ingen stor vinkel gör du en av ett par brädor.



4 När du har sågat hål i bjälklaget mellan dina markeringar tar du bort snedsträvorna på den mittersta takstolen. De sista resterna av innertak, glespanel, bjälklag etc. bryts bort med kofot.



När du har tagit upp ett hål mellan två av takstolarna går du ner i rummet och markerar i taket för nästa öppning. Såga längs strecket med sticksåg eller tigersåg.

Isolering

Nu ska du isolera och sätta upp glespanel som du sedan kan fästa gipsskivorna på. Noten i fönstret är utgångspunkt för glespanelen, som ska ryckas in exakt så mycket att gipsskivorna hamnar i noten runt fönstret när de har skruvats fast.

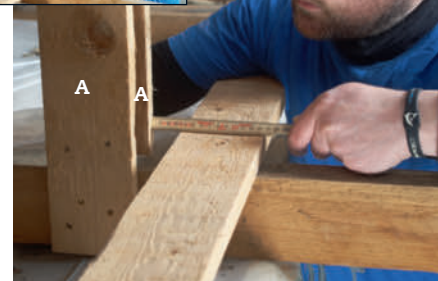
Glespanelen byggs upp av lodräta brädor A under fönstret och likaså lodräta brädor B vinkelrätt mot fönstret upptill. Brädorna sätts fast på takstolarna, två på mitten och en på varje sida. Brädorna kläs sedan med vågrät glespanel E. Utanpå glespanelen skruvas reglarna F. På långsidorna fästs glespanelen på hörnreglarna F. På mitten förstärks med brädor G på snedsträvorna Y.



3 Brädorna B ska lutas så att de står vinkelrätt ut från fönstret och ner till bjälklaget. De placeras på samma sätt som brädorna A, alltså 35 mm in.



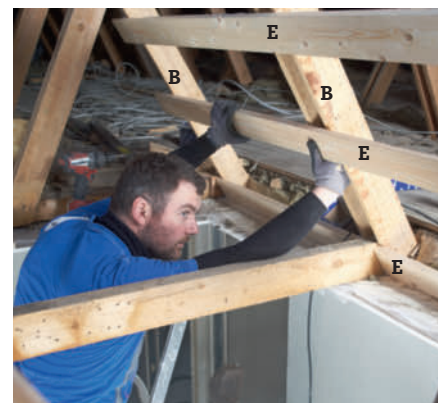
1 Mät rakt ner från bottennotens inre kant med hjälp av ett par kortvattenpass. Sätt ett märke på takstolen lodrätt under noten på båda sidorna av fönstret. Använd en rak bräda för att markera ljusschaktets ena kortsida.



2 Placera de lodräta brädorna A så långt in att det finns plats för både glespanel och gipsskiva mellan brädorna och schaktets yttre kant (här markerar vi det med en bräda och avståndet är 35 mm).



4 Isolera under fönstren innan glespanelen E sätts på plats. Sätt först upp en enkel glespanel som baksida, 30 cm bakom brädorna A, så att luften kan cirkulera bakom isoleringen under taket.



5 Isolera på den motsatta sidan av schaktet. Även här måste du sätta upp en baksida, så att isoleringen hålls på plats mellan de två glespanelerna.

OBS! Ventilation

Glöm inte att det ska finnas en ventilationsspalt.

Det är viktigt att du inte isolerar så mycket att du omöjliggör ventilation längs takfoten och upp under underlagstaket. Därför sätter du upp en enkel glespanel vid takfoten som håller isoleringen på plats.

Låt inte ljusschaktet hindra ventilationen på vinden, utan se till att luften fritt kan cirkulera runt det. Passa på att kolla att gavelventilerna inte har täppts igen av smuts.



6 Isolera bakom och mellan brädorna A med dubbla skivor av 145 mm mineralull. Förskjut skarvarna i de två isoleringarna. Lägg ev. på ännu mera isolering beroende på var i landet du bor.



7 Skruva fast glespanel E vågrätt på brädorna A och B mellan takstolarna både upptill och nertill och sätt sedan en bräda på minst var 45:e cm, helst på var 30:e cm. Börja nerifrån.

Isolering, forts.



1 Markera notens innersta kant på glespanelen E. Håll ett vattenpass mot kanten på noten och dra ett streck neråt. Gör likadant på andra sidan fönstret.



2 Sätt ett märke 35 mm utanför strecket. Det är den sammanlagda tjockleken av gipsskiva och glespanel.



3 Sätt upp en hörnregel F längs det nya märket. Se till att regeln hamnar lodrätt utanpå glespanelen.



4 Skruva fast glespanelen på långsidorna. Brädorna ska fästas på hörnreglarna F. Även nu börjar du med en vågrät nertill och en på skrå som följer fönstret. Fäst också en vågrät upptill.



5 Skruva fast resten av brädorna E i glespanelen på högst var 45:e cm (fast det är bättre på var 30:e cm). Stötta glespanelen med en bräda G monterad på snedsträvan Y.



När du har satt glespanel hela vägen runt ljusschaktet är det dags att isolera, även om det går bra att göra det när gipsskivorna har monterats. Isoleringen utförs på vinden.

Ångspärren

Nu kommer vi till finjobbet, för nu ska öppningens storlek finjusteras. Genom att göra det nu, innan gipsskivorna ska på plats, blir det lättare att montera skivorna. Arbetet utförs bäst med en multimaskin, en s.k. multicutter, som kan arbeta tätt intill hinder. Det kan gå att såga med sicksåg, men då är det stor risk att ångspärren skadas.

Ångspärren ska monteras med minst 20 cm överlappning och samtliga skarvar tejpas. Sätt också tejp över de klamrar som du fäster folien med.



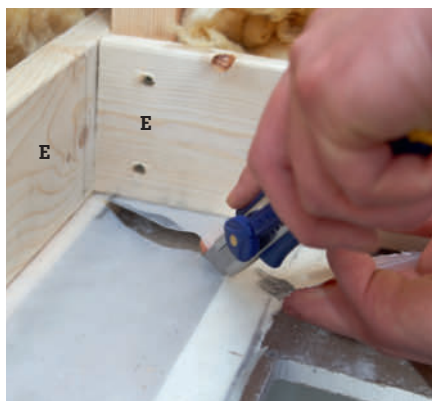
1 Skär till den nya ångspärren. Våderna ska överlappa med minst 20 cm. Ångspärren ska gå från noten i fönstren och täcka samtliga sidor. Låt den hänga ner 15–20 cm under bjälklaget.



2 Fäst ångspärren med klamrar. Pressa ut plastfolien i hörnen och fäst den med ett par klamrar, så att den blir sittande tills du har monterat gipsskivorna.



3 Tejpa ihop våderna. Använd en särskild ångspärretejp. Fäst tejen så att den sitter fast på bägge våderna.



4 Skär av den befintliga ångspärren i hörnen och vik upp den på den nedre brädan i glespanelen. Fäst den där med klamrar och sätt tejprensor på samtliga klamrar.



5 Skydda ångspärren med vävtejp. För att sågen inte ska skada ångspärren i vecket fäster du en kraftig vävtejp över den hela vägen runt.

WWW



Läs mera om ångspärren. Det är viktigt att ångspärren monteras korrekt när du håller på med ett projekt som detta. Läs mera om ångspärrens funktion på vår webbplats, www.gds.se – sökord "ångspärr".

VERKTYG



Köp en multimaskin. Till ett jobb som detta, där det är nödvändigt att såga tätt intill hinder, är multimaskinen till mycket stor hjälp. I dag finns det en hel del modeller att välja bland. Läs om dem på www.gds.se



6 Såga nu rent längs sidorna i öppningen i bjälklaget. Följ vinkeln på den nedre glespanelbrädan med din multimaskin. Såga igenom hela vägen runt.



7 Eventuella springor spacklas igen med akrylfogmassa, t.ex. runt takstolarna. Fogmassan kan också användas som tätning mot den gamla ångspärren.

Sätt upp gipsskivor

Börja med att fästa gipsskivor på takstolen mellan de två takfönstren. Glöm inte att först sätta upp en ångspärr runt takstolen. Därefter fortsätter du med de två kortsidorna och de två långsidorna.

Använd 90 cm breda skivor som är lättare att hantera än 120 cm breda skivor. Montera dem lodrätt. Undvik att få spackelkanter i hörn. Där ska skivorna skäras så att kanten blir vinkelrät.

Låt gipsskivorna sticka ner en bit under bjälklaget. De sågas av senare.



1 Gör takstolen fyrkantig genom att skruva fast glespanelbrädor E på båda sidor av den. Brädorna kapas på gering så att de sluter tätt mot glespanelen på väggen. Se till att de sticker ut lika långt.



2 Fäst en bit gipsskiva under takstolen. Skivan ska vara lika bred som det yttre avståndet mellan de två brädorna, som du har skruvat fast. **VIKTIGT!** Glöm inte att först sätta ångspärnsfolie runt takstolen.



3 Sätt en stålvinkel längs kanten på båda sidorna när du har fyllt upp runt takstolen med isolering. Vinkeln skjuts in mellan gipsen och ångspärren. Skruva fast den med skruvar genom gipsskivan.



4 Montera gipsskivor på sidorna av takstolen när du har satt upp ångspärren. Både gipsskivor och folie ska pressas upp i noten runt fönstret.



5 Skruva fast skivorna. Några skruvar ska gå in genom vinklarna. Tryck upp skivan i noten medan du skruvar. Ångspärren har du först tejpats fast på den folie som sitter under fönstret.



6 Finjustera gipsskivornas storlek. Dra med hobbykniven längs undersidan av takstolen, så att du kan bryta av den bit som sticker ner. Den sista finishen klarar du av med gipshyvel.

Glöm inte hörnprofilerna

Hörnprofiler av metall eller stark plast ser till att kanterna på gipsskivorna håller länge.

Samtliga utåtgående hörn på gipsskivorna ska förstärkas med hörnprofiler av den typ du ser på bilden.

Gipsskivor är nämligen mycket ömtåliga och det behövs inte mycket för att det ska bli ett fult jack i kanten. När du har monterat hörnprofilerna täcks de av spackelmassa och syns inte.

Hörnprofilen ger ett vinkelrätt hörn mellan två gipsskivor.



Den speciella hörnprofilen kan limmas eller klämmas fast och skyddar kanten.

De stora ytorna



1 Förstärk de invändiga hörnen med stålvinklar. Klipp stålvinklar så att de passar i var sitt hörn och fäst dem sedan med ett par remsor ångspärstejp.



2 Gipsskivorna till långsidorna kapas så att de kan monteras lodrätt. Det innebär att du behöver överföra takvinkeln till ena kortändan.



Markera glespanelen så att du vet var du ska skruva.

3 Skjut upp skivorna så att de trycks in i noten. Skruva därefter fast dem. Fäst dem med skruvar på cirka var 30:e cm när du har markerat var brädorna i glespanelen sitter.

Läs mer på
www.gds.se
Sök efter
"gipsskivor"

När samtliga gipsskivor har monterats ska skarvarna spacklas och slipas innan du kan tapetsera eller måla.

Datum: 6/1-2014
Faktura Nr. **01599**

PROJEKT: **Ljusschakt och takfönster**

Material:		
Gipsskivor, virke etc.	3.000	kr
Takfönster	10.000	kr
Lön enligt offert:		
37 tim à 475 kr	17.575	kr
Vi sparade	30.575	kr

Arbetskostnaden har uppskattats efter en offert från en snickare.
Moms ingår i alla priser.